

Жадько Віталій Андрійович
доктор філософських наук,
професор, професор кафедри суспільних дисциплін
Запорізького державного медичного університету

Макушинська Ганна Павлівна
Кандидат філософських дисциплін,
доцент, зав. кафедри філософії та суспільних дисциплін
Запорізької державної інженерної академії

ФЕНОМЕН ЖІНОЧОЇ СВЯТОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Людство,. Зокрема Західний світ, у наш час стоїть перед багатьма викликами і загрозами, джерелом яких є нерозуміння людської сутності, сутності жіночого і чоловічого в людині, а звідси походить нехтування традиційними цінностями, криза родини, статевої ідентичності, руйнування інституту сім'ї, шлюбу, демографічна криза тощо. Ці проблеми напряду залежать від осмислення святості життя, жіночої святості.

Образ жінки у свідомості наших сучасників викривлений і зіпсований, головним чином, тривалим домінуванням комуністичної ідеології і російсько-радянського імперського православ'я. Результатом цього маємо набір негативних і руйнівних усталених стереотипів: героїчної трудівниці-будівниці «світлого майбутнього», приниженої «закріпаченої» страдниці, зрадженої і покинутої чоловіком, закутої в чорно-сіру хустину, фізіологічно «нечистої», брудної, бо в ці самі «критичні дні» доступ до храму їй взагалі заборонений і т. ін. Ці «забобони» не мають нічого спільного ні з онтологічною, ні з християнською сутністю жінки, але продовжують культивуватись більше, ніж догмати і заповіді, бо саме вони виконують ту необхідну функцію релігії, яка необхідна тоталітарному правлінню. До речі, такий статус жінки у православній пострадянській церкві критикують самі ж її представники, в першу чергу відомий протодиякон РПЦ Андрій Кураєв.

Новітня ідеологія глобального суспільства споживання культивує стереотип вільної успішної емансипованої жінки, яка не дуже потребує

чоловіка, займається кар'єрою, а не родиною, народженням дітей, основні зусилля спрямовуючи на збереження «вічної (штучної) молодості і краси» (на це активно працюють всі новітні технології омолодження, штучного запліднення, сурогатного материнства і т. п.).

Відродження справжньої жіночої святості – жіночої сутності – нагальна потреба для сучасного суспільства, зокрема українського, яке обрало шлях повернення до Європи як системи традиційних цінностей, а не псевдо-ліберальних викривлень. На цьому шляху постає питання відродження справжньої жіночої ідентичності, далекої як від пережитків фемінізму ХІХ-ХХ ст., так і від новітніх пропозицій, що вступають у протиріччя з традиційними християнськими цінностями. Слугуватиме цьому відродження образів святих жінок, які в сукупності демонструють багатогранні сторони і можливості жіночої сутності.

Можемо, наприклад, поглянути на святі історичні постаті. Свята княгині Ольга. Її святість проявилася не лише у княжінні-володарюванні, а в тому числі у святій ролі жінки-бабці, що виховала Володимира Хрестителя Київської Русі. Мудрими героїчними святими провідницями своїх народів були і Королева Ядвига, і Жанна д'Арк, багато інших.

Разом з цим, святість жінки реалізується в шлюбі і материнстві, в єдності з чоловіком. Яскравим прикладом цього стала унікальна канонізація у 2015 році подружньої пари Людвіка і Зелії Мартін, які мали 9 дітей, троє серед них оголошені святими, в тому числі свята Тереза від Дитятка Ісус.

Святість жінки може реалізовуватись і в інтелектуальному служінні, не дивлячись, знов-таки, на стереотип щодо відсутності в історії філософії жіночих постатей. Приклад – Єдита Штайн, свята Тереза Бенедикта Христа – католицька свята, одна з покровительок Європи, мучениця, філософ єврейського походження. Ця жінка в пошуках істини пройшла незвичайний шлях від іудаїзму, а через знайомство із засновником феноменології Едмундом Гуссерлем, до кармелітського ордену і смерті в газовій камері концтабору Аушвіц-Біркенау.

Отже, святість жінки у християнстві як релігії любові і свободи має величезний статус. Діва Марія своєю розумно-вольовою згодою-покорою в день Благовіщення відкупила гріх Єви, а її син (що був зачатий від Духа Святого) Ісус Христос – вчинок Адама. Християнство звеличує і звільняє жіночу сутність, яка є гідним святим служінням у першу чергу через поєднання з Абсолютом, зі Світовим Духом у Його саморозвитку через її здатність продовження роду. Зважаючи на цю місію жінки, християнство категорично заперечує протидію такій співпраці, називаючи аборт тяжким гріхом вбивства (а звідси і кримінальним злочином, як наприклад у Польщі). Народжуючи дітей, жінка разом з цим започатковує прояви духовно-діяльної сутності у представників чоловічої статі, спрямовані на виконання свого призначення – бути духовними провідниками не лише для власних дітей, але й для людства в цілому.

Про те, що жіноче начало є визначальним у взаємодії протилежних статей свідчить просто-таки вражаючий фактор. А саме: фактично всі науки без виключення є іменниками жіночого роду. Триіпостасна сутність людини, як і властиво об'єктивній діалектиці Буття, виражається всіма основними родами. Ядро людина – душа – жіночий рід, її проекції – тіло – середнього роду, дух – чоловічого. Тому закономірно, що душа є органом пізнання, який породжує споріднені результати пізнання. Це наука, міфологія, філософія та їх похідні. Врешті, сама ЦЕРКВА...

Отже, будучи представлена в основному чоловічою протилежністю (а не половиною! – тут підхід має бути науковим, а не суто механічним, арифметичним), вона – Церква, як і представники будь-яких наук, мають відчувати свою залежність від материнської основи, якою є душа в якості суб'єктного начала пізнання. З її боку таке тяжіння проявляється завжди, адже жінку ніколи не покидає відчуття єдності зі своєю чоловічою протилежністю. Тому вона не претендує на те, щоб одноосібно представляти Розум, Закон. Сама Матінка-Природа ніби погоджується на таку своєрідну пожертву, адже забути

факт вагітності Розумом, Законом вона нездатна. Хотілось би, щоб цього не забували її не завжди розумні діти обох статей...

Жадько В.А. Феномен жіночої святості в умовах сучасних глобальних викликів / В.А. Жадько, Г.П. Макушинська // «Суспільство, релігія, культура, наука, техніка, освіта, економіка в умовах новітніх глобальних викликів для України і Польщі». Матеріали Міжн. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 21-23 вересня 2017 р.) Запоріжжя: ЗДІА; 2017 – С. С.33-36.